

ÄGARDIREKTIV för Vatten och Avfallskompetens i Norr AB (559028-8899) ("**Bolaget**"). Ägardirektivet har fastställts på bolagsstämma 2023-04-25 och beslutats av Umeå Kommunföretag AB den 2022-12-15, kommunfullmäktige i Vindeln den 2023-04-18 och kommunfullmäktige i Nordmaling 2022-12-12.

1. Grunduppdrag

Syftet med Bolaget är att inom de delägande kommunernas VA- och avfallsverksamhet säkerställa kompetensförsörjning, åstadkomma effektivitetsvinster till gagn för delägande kommuner och de som nyttjar Bolagets tjänster samt att säkerställa en trygg, serviceinriktad, effektiv och hållbar verksamhet i regionen.

Bolaget ska bedriva verksamhetsutveckling i enlighet med erkända standarder och arbeta systematiskt för en bättre förvaltning av tillgångar i syfte att säkra anläggningarna i delägarkommunernas anläggningsbolag.

Bolaget ska arbeta för att regional samverkan utvecklas inom VA och avfall. Det åligger Bolaget att ta fram förslag på taxor för VA (vatten och avlopp) och avfall samt att ta fram förslag på allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA). Förslag till taxor och ABVA ska ha en enhetlig struktur för de delägande kommunerna. Därutöver ska Bolaget bidra till att de delägande kommunerna har en aktuell vattenförsörjningsplan och renhållningsordning (föreskrifter och avfallsplan).

Vidare ska Bolaget bidra till en cirkulär ekonomi med fokus på ökat återbruk och cirkulära materialflöden. Om så är relevant för Bolagets verksamhet ska Bolaget aktivt medverka till satsningar inom forskning, utveckling och innovationer. Inom de begränsningar som i övrigt gäller för Bolaget kan Bolaget delta i internationellt kunskapsutbyte i frågor som rör vatten och avfall.

Bolaget ska verka för att dialog med delägande kommuners tjänstemän hålls kontinuerligt i syfte att underlätta planering och genomförande av projekt i frågor av gemensamt och kommunövergripande intresse där VA och avfallshantering berörs. Bolaget ska vidare stödja delägande kommuners arbete med myndighetsutövning inom VA och avfallshantering.

2. Tilläggsuppdrag

När så bedöms lämpligt ska Bolaget bidra som kompetensresurs till delägande kommuner i frågor som rör VA och avfall. Dessa tjänster ska inte finansieras av taxekollektiven.

3. Grundläggande principer för Bolagets verksamhet

Delägarkommunernas anläggningsbolag ansvarar för investeringar i egna anläggningar med tillhörande anordningar, samt försäkring av anläggningar, ledningar och övrig egendom. Bolaget ska teckna erforderliga ansvarsförsäkringar. Bolaget ska också svara för arbetsmiljölagens krav.

Bolaget fakturerar delägarkommunernas anläggningsbolag dess kostnader á conto i förskott, baserat på respektive huvudmans budget för verksamhetsåret. Avstämning mot verkligt utfall sker med visst intervall under verksamhetsåret. Slutavräkning sker för varje verksamhetsår i samband med att årsbokslutet fastställs.

Bolaget ansvarar för all ekonomisk hantering kopplat till för kommunernas ansvar enligt Lagen om allmänna vattentjänster och kommunens avfallsansvar enligt miljöbalken med särredovisning för respektive kommun och verksamhet (VA respektive avfall).

Respektive kommuns revisorer eller revisionskonsulter äger rätt att ta del av bolagets räkenskaper, bokföring och handlingar till den del de berör handhavande av uppgifter enligt detta avtal.

Bolaget äger rätt att vid marknadsföring av uppdragsgivares verksamheter, fakturering och kundservice använda sitt eget firmanamn, logotyper eller andra näringskännetecken.

I uppdraget ingår att utöva alla de rättigheter samt utföra de skyldigheter som följer av ledningsrätt, servitut och deläggande i samfälligheter/gemensamhetsanläggningar som avser de anläggningar som bolaget har rätt att utföra drift och underhåll på.

Bolaget ska vara miljörättsligt ansvarig för den verksamhet som denne bedriver. Bolagets skyldigheter och rättigheter ska motsvaras av denna aspekt.

4. Finansiering

Finansiering av Bolaget sker i enlighet med följande. Delägarkommunernas anläggningsbolag ska ersätta Bolaget för personal- och övriga kostnader som uppkommer vid uppdragets fullgörande enligt följande.

- (i) Kostnader som är direkt hänförliga till Bolagets utförande av uppdraget för en viss delägarkommuns anläggningsbolag ska till fullo bäras av den delägarkommunens anläggningsbolag.
- (ii) Övriga av Bolagets kostnader, som är gemensamma för samtliga av Bolagets delägarkommuner, ska fördelas enligt respektive ägande kommuns delmängd av total befolkning. Bas för fördelningen är SCB:s sammanställning av Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2 år före avsett budgetår. Fördelningsnyckeln ses över och revideras årligen inför fastställande av årsbudget.
- (iii) Kostnad eller ersättning som Bolaget debiterar delägarkommunernas anläggningsbolag får inte överstiga Bolagets självkostnader.
- (iv) Bolaget äger rätt att fakturera kostnader, utöver vad som regleras i lagen om allmänna vattentjänster, till deläggande kommuner samt externa till självkostnadspris.

5. Säkerhetsarbete / Krisledningsplanering

Bolaget ska medverka i deläggande kommuners arbete med krisberedskap och civilförsvaret. Bolaget ska i samarbete med respektive deläggande kommun utföra fortlöpande säkerhetsarbete och krisledningsplanering. Bolaget ska upprätta krisledningsplan och därvid uppfylla de mål som anges i av respektive fullmäktige antagen ledningsplan vid extraordinär händelse och höjd beredskap.

6. Bolagets mål

6.1 Ekonomiska mål

Bolaget ska ha en hållbar och effektiv hantering av resurser med ekonomi i balans. Bolaget ska ha en säkrad finansiering och kontroll på intäkter, kostnader och kassaflöde.

6.2 Övergripande mål

Hög leveranssäkerhet

- Bolaget ska verka för att VA-huvudmännen i delägande kommuner levererar ett hälsomässigt säkert dricksvatten med hög leveranssäkerhet
- Bolaget ska leverera tjänster inom avfallsbranschen med hög leveranssäkerhet
- Bolaget ska ta hand om sina anläggningar på ett effektivt och strukturerat sätt

Hållbar och effektiv hantering av resurser

- Bolaget ska främja en resurseffektiv och giftfri avfallshantering
- Bolaget ska begränsa sin klimatpåverkan
- Bolaget ska ta hand om och rena avloppsvatten med hög miljöambition

Aktiv roll i samhällsplanering och samverkan över gränser

- Bolaget ska aktivt delta i planeringsdialoger i tidiga faser
- Bolaget ska vara en regional resurs som utbyter kompetens med omvärlden

Kompetenta och kundorienterade medarbetare

- Bolaget ska ha som målsättning att vara en attraktiv arbetsgivare med kompetenta, delaktiga och engagerade medarbetare som mår bra
- Bolaget ska utveckla kundanpassade tjänster som underlättar för kunders miljöarbete

6.3 Kommunfullmäktiges mål

Bolagets verksamhet ska särskilt bedrivas utifrån de inriktningsmål och tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige i delägande kommuner särskilt destinerat till Bolaget. Av kommunfullmäktiges mål och uppdrag för perioden 2022 – 2025 träffas Bolaget särskilt av dessa:

Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040. Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin

Uppdrag 12: Kommunfullmäktige i Umeå kommun ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för klimatneutralitet i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

7 Styrelsemöten

Bolaget ska hålla styrelsemöten minst 4 gånger per år.

8 Generella ägardirektiv

Utöver dessa ägardirektiv ska Bolaget anta och följa generella ägardirektiv för Umeå kommuns helägda och majoritetsägda bolag, se [bilaga 1](#).

Då Bolaget ägs gemensamt av flera kommuner ska, utöver de generella direktiv som följer av bilaga 1, följande generella direktiv tillämpas av Bolaget:

Kommunernas ledningsfunktion

Bolaget står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelserna i delägande kommuner. Kommunstyrelserna utövar kommunernas ledningsfunktion över Bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsernas reglementen.

Kommunstyrelserna har rätt att ta del av Bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera Bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelserna den information om verksamheten som de begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med Bolagets styrelse. Bolaget erinras om att kommunstyrelserna enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunal koncernredovisning och budget

Bolaget ska till samtliga delägare lämna de uppgifter som av delägarna bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning och delårsrapport. Bolaget ska till samtliga delägare lämna de uppgifter som av delägarna bedöms nödvändiga för upprättande av budget.

Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till delägande kommuner eller moderbolag får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att uppgifter uteslutits.

Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige i delägande kommuner får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma. Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för delägande kommunernas kommunstyrelsernas uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 §§ kommunallagen samt till lekmannarevisorernas granskning.

Granskningsrapporten

Bolagets lekmannarevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida Bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. Om lekmannarevisorerna inom ramen för sin granskning finner brister i de avseenden som anges i första stycket ska lekmannarevisorerna löpande kommunicera sina iakttagelser med kommunstyrelserna i delägande kommuner.

Information och ägardialog

Samtliga delägare ska fortlöpande hållas informerade av Bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med delägande kommuner om omständigheterna så påkallar.

Bolaget ska till delägande kommuners kommunstyrelser redovisa Bolagets ställning och resultat per tertial. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunerna på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på Bolagets verksamhet.

Kommunstyrelserna ska utan dröjsmål få del av:

Protokoll från bolagsstämma

Budget

Strategisk plan/affärsplan

Delårsrapporter och årsredovisning

Revisionsberättelse och granskningsrapporter från lekmannarevisorer

Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsernas bedömning

Bolaget ska verka för en aktiv ägardialog med delägande kommuner. Bolagets styrelse, VD och andra nyckelpersoner i Bolaget ska delta vid möte med företrädare för delägande kommuner minst en gång per år då frågor av strategiskt, gemensamt intresse behandlas. Vid dessa möten ska Bolaget redovisa uppföljning och planerade insatser med anledning av ägardirektiv och affärsplan samt ekonomisk uppföljning. Redovisning av jämförelser med branschen i övrigt av nyckeltal, verksamhetsmått, index och taxor ska ske vid anmodan.

9 Policies och riktlinjer

Förteckning över styrdokument relevanta för Bolaget kommer tillföras detta ägardirektiv vid nästkommande revidering.

Om så är lämpligt för Bolagets verksamhet kan Bolaget besluta och anta egna mål, policies och riktlinjer förutsatt att dessa inte står i strid med gällande lagstiftning, bolagsordning eller vad Bolaget ålagts att följa i ägardirektiv.

Bilaga 1: Generella ägardirektiv för Umeå kommuns helägda och majoritetsägda bolag